

**Mezőberény város  
Ifjúsági Konceptiója  
2011 - 2015**

## Tartalom

### Bevezetés

1. Az ifjúsági koncepció általános alapelvei
2. Általános törvényi háttér
3. Városunk mutatóit is meghatározó tényezők
  3. 1. Demográfiai helyzet, család
  3. 2. Oktatás, képzés, tehetséggondozás, társadalmi mobilitás
  3. 3. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci helyzet
  3. 4. Marginalizálódás, kirekesztettség
  3. 5. Ifjúság és egészség
  3. 6. Ifjúság és bűnözés, devianciák
  3. 7. Közösség, részvétel, közélet
  3. 8. Jogszabályi környezet
3. Vízión
4. A koncepció átfogó céljai
5. A koncepció szerkezete
6. A Koncepció specifikus céljai
  6. 1. A sikeres társadalmi integrációhoz szükséges környezet fejlesztése
    6. 1. 1. Gyermekvállalás, család  
Kapcsolódó mutatók
    6. 1. 2. Önálló egzisztencia megteremtésének segítése, munkavállalás  
Kapcsolódó mutatók
    6. 1. 3. Esélyegyenlőség, szolidaritás  
Kapcsolódó mutatók:
  6. 2. Az ifjúsági korosztályok és közösségeik érvényesülésének elősegítése
    6. 2. 1. Tanulás és környezete  
Kapcsolódó mutatók
    6. 2. 2. Kultúra értékteremtése, elérhetővé tétele  
Kapcsolódó mutatók
    6. 2. 3. Tudatosság és társadalmi integráció  
Kapcsolódó mutatók
  6. 3. Az ifjúsági szakma és az ifjúsági civil szervezetek munkájának segítése
    6. 3. 1. Civil ifjúsági kezdeményezések erősítése  
Kapcsolódó mutatók
    6. 3. 2. Ifjúsági célú erőforrások bővítése  
Kapcsolódó mutatók
    6. 3. 3. Ifjúságügyi, szakmai munka  
Kapcsolódó mutatók

## **Bevezetés**

Az önkormányzat ifjúságpolitikai tevékenységének közvetlen jogforrása az 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról (Ötv.), melynek 8. §-ában a települési önkormányzat feladatai között a törvény – 1994 óta – felsorolja a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodást (1994. évi LXIII. törvény 3. § (1) bekezdése). Ezen belül a törvény értelmében a települési önkormányzat maga határozza meg, "a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően", mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el.

Mivel a törvényekből nem derül ki, hogy pontosan milyen ifjúsági feladatai vannak az önkormányzatoknak, alapvető fontosságú, hogy a település önkormányzata kidolgozza saját ifjúsági koncepcióját. Az ifjúsági koncepció keretet ad a közép és hosszú távú ifjúságpolitikai célok meghatározására meghatározza az ifjúságpolitikai célok helyi prioritásait. Ezáltal hozzájárul a rendelkezésre álló erőforrások hatékonyabb felhasználásához. A benne foglalt célok részletes megvalósításához szükséges a kapcsolódó intézkedési terv elkészítése.

Az Országgyűlés 88/2009. (X.29.) OGY számú határozatával fogadta el a „Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009-2024” elnevezésű stratégiai programját. Egyúttal a határozatban felkéri a kormányt, hogy jogalkotó és végrehajtó tevékenységében érvényesítse a stratégiában elfogadott elveket, célkitűzéseket, kétéves cselekvési programok kidolgozásával. A mindenkorai költségvetési lehetőségek figyelembe vételével határozzon, célok és prioritások megvalósításához szükséges források tervezéséről.

Ennek alapján, a stratégiában megfogalmazott szempontrendszer felhasználásával, az ott meghatározott célokhoz igazodva készült el Mezőberény Város Ifjúsági Koncepciója.

A hazai jogi gyakorlat szerint 18 éves korától számít nagykorúnak egy magyar állampolgár. Ifjúsági korosztálynak mégis a 0-29 éves korosztályt kell tekintenie a jelenleg elfogadott szakmai meghatározások alapján. Ez országos átlagban 36,5%-a a teljes lakosságnak.

Társadalmunkban egyre csökken az aktívan dolgozó fiatalok aránya. A fiatalok körében növekedett azok létszáma, akik elhúzódnak tanulmányokat folytatnak. Ezzel egyidejűleg egyre élesebben tapasztalható az ifjúság sebezhetősége, az oktatás, a munkaerőpiac és a szabadidő vonatkozásában. A fennálló intézményi rendszerrel szembeni bizonytalanság, az aktív közélettől való tartózkodás jelei szükségessé teszik egy, az ifjúság helyzetét felmérő, a problémák megoldására hosszú távú javaslatokat tevő koncepció megfogalmazását. A felnövekvő generációk társadalmi beilleszkedésének segítése kiemelt fontosságú. Támogatni kell azokat a kezdeményezéseket, programokat, amelyek a prevenciót tűzik ki célul, átfogó, komplex elképzelést fogalmaznak meg, amelyek széles szakmai és társadalmi összefogáson alapulnak. Úgy kell tekinteni a fiatalokra, mint a változások hordozóira, valódi erőforrásra.

### **1. Az ifjúsági koncepció általános alapelvei**

A település ifjúságpolitikájának arra kell irányulnia, hogy a város megfelelő társadalmi és környezeti feltételeket teremtsen az ifjúsági korosztály számára, ahol biztonságban érezhetik magukat, kiszámíthatóak életviszonyaik, problémák esetén segítséget találnak azok megoldásához, felkészülhetnek a felnőtt életre.

Segíteni kell azokat a szerveződések, melyeken keresztül az ifjúság bekapcsolódhat a város közéletének mindennapjaiba. Azoknak a feladatoknak a megoldásában, melyeket az ifjúság önszervező módon meg tud oldani, vagy amely kérdésekben véleményt tud

nyilvánítani, szükség van az önkormányzati intézményrendszer együttműködésére, támogatására, a szükséges feltételek biztosítására.

A fiatalok közösségét érintő kérdéseket a formális, vagy önszerveződő gyermek- és ifjúsági közösségek véleményének, meghallgatásával, az alulról jövő kezdeményezések figyelembevételével, kell meghozni (szubszidiaritás elve).

Szervezni és segíteni kell azokat a folyamatokat, melyek hozzájárulnak, hogy a fiatalok felismerjék saját képességeiket, megtanulják önkifejezésük módjait, a társadalmi együttélés szabályait.

Az ifjúsági közösségeket meg kell ismertetni a közéleti munka folyamatával, segíteni kell, hogy aktívan kapcsolódjanak be a város közösségi életébe.

Nagy hangsúlyt kell helyezni az ifjúság tartalmas szabadidő eltöltésének szervezésére, segítésére. Megelőzve ezáltal a fiatalkori bűnözés kialakulását, terjedését, segítve az érintett korosztály egészségi állapotának javulását.

A koncepcióban horizontális, minden szinten megjelenő alapelvként kell érvényesülnie a hátrányos helyzetű fiatalok támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének (nők, etnikai és kulturális kisebbségek), a sérült, fogyatékkal élő fiatalok beilleszkedését segítő intézkedéseknek.

Kiemelt cél, hogy az ifjúsági koncepció a már meglévő önkormányzati intézkedések figyelembevételével, a valós helyzetet és lehetőségeket figyelembe véve kerüljön elfogadásra.

## 2. Általános törvényi háttér

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény meghatározza az önkormányzatok különböző területekkel - így az ifjúsággal kapcsolatos - főbb feladatait, melyek az alábbiak:

- 8. § (1) bekezdés: "a települési önkormányzatok feladata a helyi közszolgáltatások körében különösen: ...a **gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás**, ...az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése",
- 8. § (2) bekezdés: "a települési önkormányzat maga határozza meg - a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően -, mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el",
- 8. § (5) bekezdés: "a települési önkormányzat a feladatai körében támogatja a lakosság önszerveződő közösségeinek a tevékenységét, együttműködik e közösségekkel".
- 1990. évi LXV. törvény az önkormányzatokról,
- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló New York-i Egyezmény kihirdetéséről,
- 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról, és végrehajtási rendeletei,
- 1993. évi LXXVI. törvény a szakképzésről, és végrehajtási rendeletei,
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- 1997. évi CXL. törvény a kulturális javak védelméről és muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről,
- 2000. évi CXLV. törvény a sportról,
- önkormányzati rendeletek, koncepciók.

### **3. Városunk mutatóit is meghatározó tényezők**

#### **3. 1. Demográfiai helyzet, család**

- A 0–14 és a 15–29 éves korcsoport nagysága és a teljes népességhez viszonyított aránya folyamatosan csökken.
- A házasságkötések számában és arányában 2001 óta lényegében stagnálás tapasztalható. A fiatalok egyre később kerülnek „felnőtt” státusba: egyre később házasodnak, vállalnak gyereket, fejezik be tanulmányaikat és lépnek ki a munkaerőpiacra, néhány marginalizálódott csoport kivételével.
- A házasságon kívül született gyermekek részaránya eléri a 35%-ot. Ezen szülések 85%-a hajadonoktól, 14%-a elvált nőktől származik. A felbomlott házasságok 73%-ában él kiskorú gyermek. Az eltartott gyermekek mintegy 84%-át neveli édesanyja, s csupán gyermekek 16%-a él édesapjával.
- A gyermeküket egyedül vállaló anyák aránya növekszik.

#### **3. 2. Oktatás, képzés, tehetséggondozás, társadalmi mobilitás**

- Az OECD által végzett PISA-vizsgálat szerint a magyarországi 15 éves tanulók ötöde alapvető olvasási készségekkel sem rendelkezik.
- A magyar fiataloknak csak 1/3-a beszél valamilyen szinten legalább egy idegen nyelvet.
- A szakiskolákban kiemelkedően magas a lemorzsolódók aránya (20–25%).
- A szükséges műszaki és természettudományos képzettséggel rendelkező kvalifikált munkaerő kibocsátása jelentősen elmarad az EU átlagától.

#### **3. 3. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci helyzet**

- Magas a munkanélküliek száma. A be nem jelentett munkavégzés nagyobb arányban jellemzi a korosztályt, mint a felnőtteket.
- Az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező fiatalok elhelyezkedési esélyei sokkal rosszabbak, mint a diplomásoké, Mezőberényben nincs lehetőség nagyszámú műszaki diplomás foglalkoztatására.
- A legrosszabb helyzetben a legfeljebb 8 általánost végzett fiatalok vannak.
- A roma fiatalok elhelyezkedési esélyei lényegesen rosszabbak, mint a nem romáké.

#### **3. 4. Marginalizálódás, kirekesztettség**

- Magyarországon a 20 éven aluli eltartottak közel egyötöde, 420 ezer fiatal él a szegénységi küszöb alatt.
- A 0–15 év közöttiek 25,2%-a, a 16–24 év közöttiek 18,3%-a szegény. A gyermekes háztartások 20,5%-a szegény.
- A szegénységben élő háztartások nagy részében legalább három eltartott gyermek van.
- Fogyatékossgal él a lakosság 5,7%-a.

#### **3. 5. Ifjúság és egészség**

- Az életesélyek indikátoraként használt születéskor várható élettartam mindkét nemnél növekszik, bár az EU25 országaihoz képest még mindig igen alacsony. A

magyar férfiak hat évvel, a nők 4 évvel kevesebbet élnek egy átlagos európai uniós állampolgárnál (Magyarországon: nők 77, férfiak 69; EU25 átlaga: 81, illetve 75 életév).

- A fiatal felnőtt korosztályok önbeszámolóson alapuló egészségi állapota jónak mondható. Az életvitelt negatívan befolyásoló vagy tartós korlátozást jelentő betegségek alig fordulnak elő. A leggyakoribb betegségek a hátgerinc-deformitások, a látási problémák és az asztma.
- A serdülőkori halálozás okai között a statisztikák élén mindkét nemnél a balesetek és az öngyilkosság állnak.
- Az alkohol, a drog terjedése figyelhető meg az utóbbi években.

### **3. 6. Ifjúság és bűnözés, devianciák**

- Az ifjúsági bűnözés relatíve magas aránya önmagában nem specifikuma a mai magyar helyzetnek, ha más demokráciákkal hasonlítjuk össze.
- Ugyanakkor megállapítható, hogy a korosztályokhoz tartozók által elkövetett büntetendő cselekmények jelentős része kisebb súlyú, jellemzően vagyon elleni cselekmény.
- Az átlagosnál magasabb a fiatalok veszélyeztetettsége: a 15–18 évesek korosztályából minden tízezer személyből 39, a 25–29 évesek korosztályából 41 személy vált erőszakos bűncselekmény áldozatává.
- A korosztályokhoz tartozók által elkövetett büntetendő cselekmények jelentős része kisebb súlyú, jellemzően vagyon elleni cselekmény.

### **3. 7. Közösség, részvétel, közélet**

- A politikai intézményrendszer egyes elemei iránt nagyfokú bizalmatlanság nyilvánul meg.
- A közéleti aktivitás fontos dimenziója a civilszervezeti tagság. A fiatalok kevesebb, mint hatod része rendelkezik valamilyen szervezeti tagsággal (15%). A legpreferáltabbak a sportegyesületek, a sportklubok és az egyházi szervezetek. A még értelmezhető sávban találhatóak a kulturális, hagyományőrző csoportok, valamint a diák- és az önkéntes szervezetek.
- A tagsági viszonyrendszerben nem lévő többség elsősorban az érdektelenséget, valamint az idő hiányát jelöli meg távolmaradási okként.
- A 14–29 éves generáció 29%-a végez távan értelmezett önkéntes munkát.

### **3. 8. Jogszabályi környezet**

- Jelenleg nem pontosan meghatározott az ifjúsági közfeladatok fogalmi köre, ellátásuk rendszere
- Az intézmények működését leíró, valamint ágazati-szakmai jogszabályok (munkaügy, munkavédelem, egészségügy, szociális, közlekedési, kulturális, büntetés-végrehajtás stb.) ugyan tartalmazznak speciális, az ifjúsági korosztályoknak címzett jogokat, de nem minden esetben összehangoltak.
- A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény a települési önkormányzatok általános feladatai közé sorolja a „gyermek- és ifjúsági feladatokról való gondoskodást”, azonban adós marad ennek tartalmi meghatározásával.

- A megyei önkormányzatok kötelező feladatai között sorolja fel a törvény a „gyermek- és ifjúsági jogok érvényesítésével kapcsolatos feladatokat”; a gyakorlat azonban ennek a feladatnak csak nyomokban mutatja bármilyen formájú, módszerű megvalósulását.

#### **4. Vízió**

A koncepció segít abban, hogy Mezőberény város fiataljai megismerjék a város demokratikus közéletének rendszerét.

Beilleszkednek és tudatosan szerepet vállalnak a város közéletében, saját érdekeik érvényesítése, és a város közéletének javára.

Kialakulnak és megerősödnek a fiatalok helyi közösségei, melyek szervezik, irányítják és elvégzik a helyi ifjúság életéhez kapcsolódó feladatokat.

Kezdeményezik a kapcsolatfelvételt és a közös munkát az ifjúság életét érintő kérdésekben, a városi önkormányzattal.

Fejlődik a helyi fiatalok környezet és egészségtudata.

A közösségért végzett munkát értéknek tekintik, részt vállalnak a helyi célokat érintő kezdeményezések megtervezésében, szervezésében, megvalósításában.

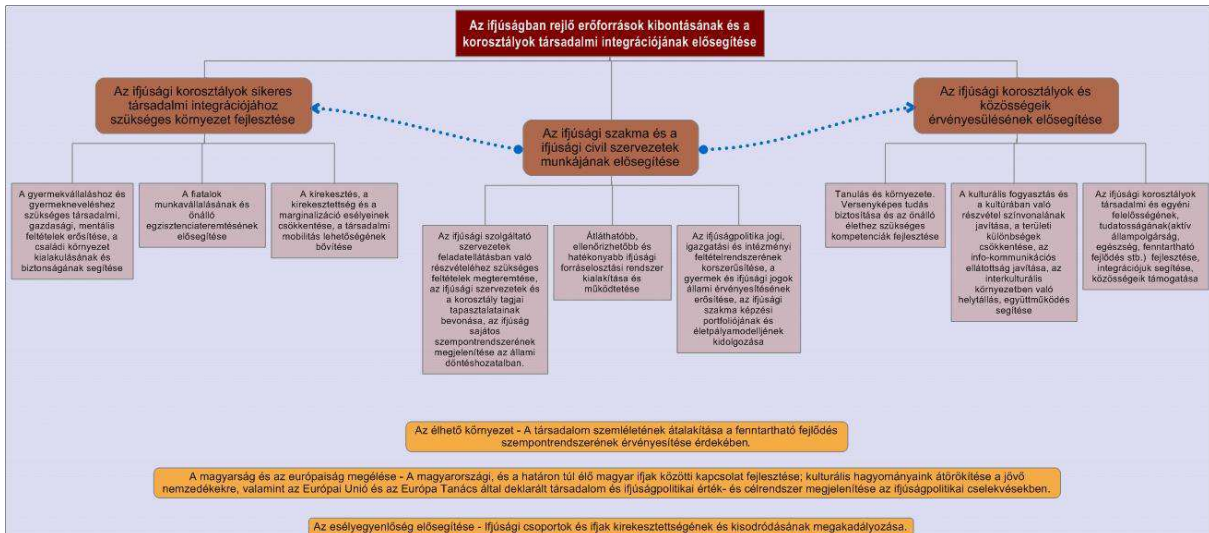
Együttműködnek a település más civil szervezeteivel és az önkormányzattal egyaránt.

Felveszik a kapcsolatot más települések ifjúsági szerveződéseivel, hazai és nemzetközi szinten egyaránt.

#### **5. A koncepció átfogó céljai:**

- Az ifjúság társadalmi beilleszkedésének, érvényesülésének segítése.
- Az ifjúsági kezdeményezések, tevékenységek fenntartható fejlődésének biztosítása.
- Az ifjúságban rejlő erőforrások aktivizálása; a passzivitás, érdektelenség felszámolása.
- A helyi ifjúság érdekképviselőinek megerősítése.
- Ifjúsági szervezetek aktív szerepvállalásának erősítése a város közéletének ifjúságot érintő kérdéseiben.
- A kapcsolatok, együttműködések erősítése a helyi ifjúság tagjai, képviselői csoportjai és a helyi intézmények, civil szervezetek között.
- A helyi ifjúsági szervezetek kapcsolatainak erősítése a területi és régiós ifjúsági szervezetekkel.
- Szerepvállalás az országos ifjúságpolitikai célok megvalósításában.
- Az ifjúság esélyegyenlőségének megteremtése, a személyek, csoportok leszakadásának, szegregációjának megszüntetése.

#### **6. A koncepció szerkezete**



## 7. A Konceptió specifikus céljai

### 7. 1. A sikeres társadalmi integrációhoz szükséges környezet fejlesztése

#### 7. 1. 1. Gyermekvállalás, család:

- A gyermekvállaláshoz, gyermekneveléshez szükséges társadalmi, gazdasági, mentális feltételek megteremtésének segítése.
- A gyermekvállalás és a karrier összehangolhatóságának segítése, a gyermekek napközbeni ellátási rendszerének erősítésével.
- Az oktatás, a fiatal közösségek részére szervezett programok keretein belül erősíteni kell az ifjúság azon kompetenciáit, melyek a kiegyensúlyozott, boldog családi életet segíti elő.
- Hagyományos családmodell, értékeinek erősítése.
- Szexuális felvilágosítás a nemi betegségek megelőzésére, a nem kívánt korai terhességek megelőzése.
- A gyermekek családban történő nevelésének elősegítése, családgondozás, családsegítés.
- Családon belüli konfliktusok megelőzése, feloldása a védőnői, családsegítő szolgálat erősítésével. Gyermekek vállaló fiatalokból önszolgáltató csoportok szervezése.
- Segíteni kell az egyedül maradt szülőket a gyermekek nevelésében.
- Családsegítő szakemberek felkészítése speciális ifjúságsegítési feladatokra.
- Szükséges a tájékoztatás hatékonyságának a javítása, az információk sokkal eredményesebb eljuttatása, különösen azokhoz, akik szegénységük, fogyatékkuk, kirekesztettségük miatt hátrányt szenvednek e téren.

#### Kapcsolódó mutatók:

- 1000 főre jutó élve születések száma.
- Anyagi megfontolásból a számára ideálisnál alacsonyabb összes gyermekszámot tervezők aránya az összes 15–29 éveshez viszonyítva.
- Anyagi megfontolásból az első gyermek vállalását halogatók aránya a 15–29 évesek körében.



- Anyagi okokból modern fogamzásgátló eszközöket nem használók aránya a szexuális életet élő 18–29 évesek körében.
- Meddőséggel küzdő párok száma.
- A gyerekvállalást, gyereknevelést és a munkahely összeegyeztetését nehéznek, akadályozó tényezőnek ítélik aránya a 15–29 éves, házas- vagy élettársal rendelkező, dolgozó vagy munkát kereső fiatalok körében.
- A 0–3 éves korú gyermekek számára biztosított napközbeni ellátást nyújtó férőhelyek az összes 0–3 éves gyermek arányában.
- A 4–6 éves korú gyermekek számára biztosított napközbeni ellátást nyújtó férőhelyek az összes 4–6 éves gyermek arányában.
- Családsegítő szolgáltatásban részesített személyek száma a laekeni indikátorok 1. szintje alapján a kirekesztődés kockázatával élők arányában.
- 1000 lakosra jutó családsegítő szakemberek száma.

### **7. 1. 2. Önálló egzisztencia megteremtésének segítése, munkavállalás:**

- A fiatalok munkavállalásának, otthonteremtésének elősegítése.
- Egyéni készségek, kompetenciák és ambíciók elemzésén alapuló, a képzések munkaerőpiaci sikerességét objektíven feltáró, hatékony pályaorientációs tanácsadó rendszer fejlesztése szükséges a közoktatásban.
- Ösztönözni kell a közoktatásban a gazdasági, pénzügyi, munkaerőpiaci ismeretek elsajátítását, tapasztalatok szerzését.
- Munkaerőpiacra történő belépés és helytállás segítése: a képzés és munkaerőpiac szereplői közötti kapcsolat javítása a rendelkezésre álló önkormányzati eszközökkel.
- A fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása, az új ötletek megvalósításán, karrierük elindításán keresztül, az egész település gazdasági és szociális fejlődéséhez hozzájárul.
- Fiatalok munkatapasztalat szerzésének érdekében az önkéntes tevékenység lehetőségeinek megteremtése, civil szervezetek, intézmények, munkaadók bevonásával.
- A tájékoztatás bővítése, a meglévő lehetőségek jobb kihasználásával. A fiatalok naprakész ismereteinek növelése az elhelyezkedés lehetőségeiről, azokról a végzettségekről, szakképesítésekről, melyek segíthetik elhelyezkedésüket.
- Meg kell könnyíteni önkormányzati eszközökkel (is) a fiatalok által indított vállalkozások működtetését, fenntartását.
- Fiatalok lakáshoz jutásának támogatása. Első lakáshoz jutás segítése, letelepedést támogató önkormányzati politika. Önkormányzati bérlakások számának növelése, szociális céllal.

#### **Kapcsolódó mutatók:**

- 15–34 évesek aktivitási rátája.
- Pályakezdő regisztrált munkanélküliek száma.
- Nem tanuló és nem nyugdíjas fiatalok körében a foglalkoztatottak aránya.
- Iskola elhagyása után az első munkába állásig eltelt idő a különböző végzettségű fiatalok körében.
- Szülőktől független háztartásban élő fiatalok aránya azok körében, akik függetlenedni szeretnének, a 15–29 évesek körében.
- Fiatal vállalkozók aránya az összes nem tanuló és nem nyugdíjas fiatal körében.

### **7. 1. 3. Esélyegyenlőség, szolidaritás:**

- A kirekesztettség felszámolásában alapvető cél, hogy az ifjúsági korosztály tagjai cselekvően utasítsák el a hátrányos megkülönböztetés minden formáját. Lehetőséget kell teremteni, hogy megismerkedjenek a hátrányos helyzetben lévők, életkörülményeivel, szociális problémáikkal.
- A kortárs csoportok véleményformáló erejét aktívan ki kell használni, a segítőszemlélet kialakításában.
- A fogyatékkal élők beilleszkedésének segítése, a teljes akadálymentesítés megteremtésével, hogy elérhessék az átlagra jellemző életkörülményeket.
- Az ifjúságot be kell vonni az élethelyzetükre hatással lévő döntések meghozatalába (ifjúsági ügyek, gyermekvédelem, szociális szolgáltatások).
- Gyermekszegénységből fakadó kirekesztés felszámolása.
- Az életesélyeket romboló devianciák előfordulásának csökkentése.
- Oktatás területén a Halmozottan Hátrányos Helyzetű (HHH) tanulók lemorzsolódásának csökkentése. A képzettségi szintjük emelése. Az iskolarendszert elhagyók oktatásba történő visszavezetése.
- Egyéni tanulási lehetőségeink fejlesztése (tehetséggondozás, felzárkóztatás). Kiemelten fontosak az egyéni tanulási utak a kivételes képességűek és a tanulási problémákkal küzdők, különösen az alapfokú oktatást funkcionális analfabétaként befejezők esetében.
- Fogyatékossgal élő gyermekek, serdülők, fiatalok szüleinek, családtagjainak mentálhigiénés támogatása.
- Az érintett területen működő civil szervezetek munkájának segítése.

#### **Kapcsolódó mutatók:**

- A korosztályhoz tartozó szakképzettséget szerző hátrányos helyzetű fiatalok száma.
- Medián jövedelem 60%-a alatti (ekvivalens) jövedelmű háztartásban élő fiatalok aránya.
- Előítéletesen gondolkodók aránya az ifjúsági korosztályokban.
- Iskolai szűrőprogramok által elért iskolások aránya.
- Iskolán kívüli, költségvetési finanszírozású egészségügyi szűrőprogramok által elért aránya az ifjúsági korcsoportokban.
- Az érintett korosztályokba tartozó hátrányos helyzetűek részvételével szervezett, iskolán kívüli, költségvetési finanszírozású integrált programokba bevont gyerekek, serdülők, fiatalok száma.
- A korosztályhoz tartozók aktív részvételére építő ifjúsági civil szolgáltatók, szervezetek aránya az összes intézményhez képest.
- A korosztályhoz tartozók aktív részvételére építő önkormányzat és önkormányzati intézmények aránya.
- Az érintett korosztályba tartozó hátrányos helyzetűek részvételével iskolán kívüli programokat szervező szervezetek száma.
- Lemorzsolódók arányának csökkenése a szakiskolákban.
- Szakiskolai felzárkóztató oktatásban részesülők számának emelkedése.
- A kiemelt szakiskolai programokban részt vevő HHH-tanulók száma.
- A szakképzettséget szerzők aránya a HHH-tanulók körében.
- A szakmával rendelkező elhelyezkedett HHH-fiatalok aránya.

- A korosztályhoz tartozó szakképzettséget szerző hátrányos helyzetű fiatalok száma.

## **7. 2. Az ifjúsági korosztályok és közösségeik érvényesülésének elősegítése**

### **7. 2. 1. Tanulás és környezete:**

- Versenyképes tudás biztosítása, az önálló élethez szükséges képességek fejlesztése.
- A városban lévő lehetőségek biztosítása az élet minden területére kiterjedő tanulás folyamatához.
- Közoktatási intézmények teljesítményének objektív mérése, a teljesítménymutatók alapján ösztönző rendszerek kidolgozása.
- Személyközpontú nevelési módszerek előtérbe helyezése, tartalmi és módszertani megújulás biztosítása a kulcskompetenciák fejlesztésének érdekében.
- Konfliktuskezelés, alternatív vitarendezési módszerek oktatása, alkalmazása a szélsőséges viselkedés problémáinak kezelésére.
- Diákközpontú, tanár, tanuló, szülői együttműködésén alapuló, demokratikus, a családi háttér helyzetétől függetlenül, színvonalas oktatás biztosítása.
- A közoktatás intézményekben segíteni és elismerni kell azokat a tevékenységeket, melyekkel a diákok a közéletben és a civil szférában vállalnak önkéntes tevékenységet.
- A testvérvárosi kapcsolatok fejlesztése az oktatási intézményekben, az ifjúság idegen nyelvi kommunikációjának és társadalmi mobilitásának fejlesztése érdekében.
- Ösztönözni szükséges az alternatív vitarendezési, konfliktuskezelési eljárások minél szélesebb körben történő megismertetését, alkalmazásuk kiterjesztését a közoktatás minden területén.
- Az iskolák segítségével elő kell mozdítani az ifjúsági korosztályok tagjai és közösségei közötti kapcsolatok fejlődését.
- A közoktatásban továbbra is kiemelten kell kezelni az idegen nyelvismeret fejlesztését.
- A kiemelkedő tanáregyéniségek megbecsülése és pedagógiai képességeik hasznosulása érdekében hatékony motivációs és elismerési mechanizmusokat szükséges alkalmazni.
- A rendelkezésre álló eszközökkel támogatni kell a magyarországi és határon túli magyar oktatási intézmények közötti szakmai, módszertani, szabadidős kapcsolatok kiépítését, fejlesztését.
- Ösztönözni kell az egészséges, mozgás-gazdag életmód kialakítását az ifjúság körében.
- A tanulás és információkeresés technikája elsajátításának támogatása – önálló tanulás képességének fejlesztése a formális és a nem formális képzések keretei között.

### **Kapcsolódó mutatók:**

- Olvasás-szövegértés területén alacsony teljesítményt nyújtók aránya a 15 évesek körében.
- Egyéni tanulási szükségleteket figyelembe vevő képzési terv alapján oktatott gyermekek aránya az iskolákban.
- Korai iskolaelhagyók aránya a 16-18-24 évesek körében.
- Tehetséggondozási programban részt vevők száma az egyes iskolai szinteken.
- Iskolából kimaradók aránya az általános iskola 8. osztályának elvégzése előtt.
- A szakiskolát megkezdők, de a szakmunkás bizonyítványt meg nem szerzők aránya.

- A középiskolát (érettségit adó iskolát) megkezdő, de az érettségit meg nem szerzők aránya.
- Integráltan oktatott sajátos nevelési igényű (SNI-s) tanulók az összes SNI-tanulóhoz képest.
- EuroPass és YouthPass elismerések száma.

### **7. 2. 2. Kultúra értékteremtése, elérhetővé tétele:**

- Segíteni kell és elismerni a fiatalokat abban, hogy elfogadják és gyarapítsák a helyi (benne a nemzetiségi), a nemzeti és az európai kultúrát.
- A toleranciát, mások elfogadását erősítő rendezvények számának növelése.
- Az ifjúság alkotó módon vegyen részt a helyi társadalmi-kulturális viszonyainak alakításában.
- Kulturális fogyasztási lehetőségek növelése, gazdagítása, az ifjúsági korosztály értékrendszerének, szocializációjának, alapvető kompetenciának fejlesztése érdekében.
- A fiatalok azon csoportjait, mely passzív kultúrafogyasztó, el kell mozdítani az aktív részvétel irányába.
- Erősíteni kell az információs kommunikáció fiatalok számára elérhető, általuk használt formáit.
- A közgyűjtemények digitalizálásával, tudástárak kialakításával és ezek hozzáférhetőségének biztosításával lehetőséget kell teremteni a helyi, a nemzeti kulturális vagyont megismerésére. A virtuális szolgáltatások mellett ösztönözni kell az ifjúság hagyományos kultúrafogyasztását is.
- A kultúrával (művészetekkel, tudománnyal), illetve a kultúráközvetítéssel foglalkozó intézmények alkalmassá tétele és ösztönzése az ifjúsággal kapcsolatos speciális feladatok ellátására, megoldására.
- Ösztönözni kell olyan szórakozási lehetőségeket, amelyek kifejezetten a kiskorúak számára nyújtanak lehetőséget, nem az éjszakai órákban, drog, alkohol és dohányárak fogyasztásának kizárásával.
- Szükség van olyan (nem csak online) felületekre, amelyek teret biztosítanak a korosztályok tagjai által létrehozott kulturális tartalmaknak.
- A testvérvárosi kapcsolatokon belül kulturális cserék, ifjúsági turizmus, ifjúsági csere üdülések szervezése.
- Elő kell segíteni az ifjúságnak készülő kulturális alkotások műsorba állítását a médiában is.
- Ösztönözni kell a csereprogramokat és együttműködéseket a magyarországi és határon túl élő magyar fiatalok közösségei között.
- Fejleszteni kell az ifjúsági turizmus lehetőségeit az országhatáron belül.

### **Kapcsolódó mutatók:**

- Kulturális tevékenységre fordított órák egy átlagos héten.
- Kulturális tevékenységet soha nem végzők aránya a 15–29 évesek körében.
- Legalább egy idegen nyelvet beszélők aránya az ifjúsági korcsoportokon belül.
- Évente több mint egy hét időtartamban, egyhuzamban idegen nyelvű környezetben tartózkodó ifjak aránya korcsoportokon belül.
- Idegeneket és kisebbségeket elutasító ifjak aránya.
- Mezőberényben megvalósuló ifjúsági csereprogramban részt vevő, a korosztályokhoz tartozó külföldiek száma.

- Kulturális tematikájú csereprogramok és együttműködések száma mezőberényi és határon túli magyar fiatalok kortárs közösségei között.

### **7. 2. 3. Tudatosság és társadalmi integráció:**

- Az ifjúsági korosztály közösségi és egyéni felelősségtudatának fejlesztése, ifjúsági közösségek fejlesztése.
- Alapvető fontosságú a pozitív önkép kialakítása egyéneknél, ifjúsági közösségeknél egyaránt.
- Egyéni és közösségi kompetenciák fejlesztése, figyelemmel a szociokulturális környezetből eredő hátrányok csökkentésére.
- A korosztályt érő negatív társadalmi hatások elkerülését segítő kompetenciák fejlesztése.
- A társadalmi tudatosság fejlesztésének fókuszában kell, hogy álljon az érintettek egészségét veszélyeztető jelenségek elleni küzdelem (pl. iskolai erőszak, játékszenvedély, függőségek és szenvedélybetegségek, HIV-vírus és más nemi úton terjedő betegségek).
- Kiemelt feladat a környezettudatos magatartás elterjesztése, emellett a kritikus, szelektív és kreatív médiahasználat fejlesztése.
- Törekedni kell, hogy az ifjúsággal foglalkozó szakemberek ne csak képzettségük, hanem a személyiségjegyeiknek megfelelő feladatokat végezzenek, gondot kell fordítani képzésükre.
- Az ifjúság egészségtudatosságának fejlesztése, az egészséges életmódot biztosító intézmények rendszerének fejlesztése.
- Az egészséget veszélyeztető jelenségek elleni küzdelem.
- Gazdasági és társadalmi szempontból egyaránt a megelőzés a leghatékonyabb, legolcsóbb. Az ifjúságnál lehet a legmélyrehatóbb eredményeket elérni.
- A szabadidőspport, a versenysport, a turizmus lehetőségeit biztosító helyi szervezeti és intézményi háttér fejlesztése.
- Olyan programokra van szükség, amely a tudatos jogkövető magatartást, a tetteikért való felelősség kérdéskörét preferálja (elkövetővé válás megelőzése), valamint megoldásokat nyújt a sértetté, áldozattá válás elkerüléséhez.
- Fogyatékkal élők részére teljes körű fizikai és kommunikációs akadálymentesítés.
- Ifjúsági szolgáltatások, katalizátor szerepének erősítése, a gyermek és ifjúságvédelmi, szociális szolgáltatások együttműködésével.
- Az ifjúság közéletben való részvételét helyi szinten, a mindennapokban kell realizálni.
- Lehetőség biztosítása tapasztalatok, önbizalom megszerzésére, szükséges a megfelelő jogi és strukturális keretek biztosítása.
- Az ifjúság képviseletére vállalkozó fiatalok véleményének kikérése, meghallgatása, a döntésekbe való beépítése. Az ifjúság közösségi aktivitását bemutató, működő mintákat széles körű bemutatása.
- A formális és nem formális ifjúsági közösségek aktivitását, szakemberek segítségével, a helyi társadalomépítő, közösségi folyamatokba való bekapcsolásukkal kell segíteni.
- Az ifjúság szabadidejének közös eltöltésére helyet biztosító közösségi terek fejlesztése.

### **Kapcsolódó mutatók:**

- Közösségi és közhasznú aktivitásban részt vevő ifjak aránya az ifjúsági korosztályokban.
- Attitűdfejlesztő programokat szervező szervezetek aránya az összes szervezet körében.

- Egészségtudatos magatartásformákat ismerő és alkalmazó fiatalok aránya az összes fiatalhoz képest.
- Államháztartási forrásból finanszírozott integrált programban részt vevő fogyatékossgal élő és nem fogyatékos gyermekek, serdülők, fiatalok száma.
- Fogyatékossgal élő és nem fogyatékos gyermekek számára integrált programokat szervező szervezetek aránya az összes szervezet körében.
- Hetente rendszeresen sportoló gyermekek, serdülők, fiatalok aránya az összes fiatalhoz képest.
- Aktív ifjúsági szervezetek száma.
- Ifjúsági szervezetek aktív tagjainak száma.
- Ifjúsági szervezetekhez, közösségekhez tartozók aránya a 15–29 évesek körében.
- Ezer érintettre jutó ifjúsági célú közösségi tér (m<sup>2</sup>).
- Önkéntes serdülők, fiatalok által végzett munka (Ft).
- A korosztályok tagjainak aránya a bűnelkövetők között.
- Államháztartási forrásból finanszírozott prevenció program által elért ifjak száma.
- Prevenció programokat szervező szervezetek aránya az összes ifjúsági szervezet körében.
- 18-30 éves korosztályban a már korábban büntetendő cselekményt elkövetők aránya az összes korosztálybelihez és korosztálybeli bűnelkövetőhöz képest.

### **7. 3. Az ifjúsági szakma és az ifjúsági civil szervezetek munkájának segítése**

#### **7. 3. 1. Civil ifjúsági kezdeményezések erősítése:**

- Tevélegesen módon be kell vonni az ifjúsági szervezeteket a korosztályukat érintő döntési folyamatokba. A közösségi munkában való részvételük azt jelenti, hogy lehetőséget kapnak a felelősség és kötelezettségvállalásra, cselekvő magatartásra.
- A feladatellátásban való részvételük pontos szabályozása, működésük anyagi hátterének pontos meghatározása a tudatosan tervezett munkához.
- Az ifjúsági szervezeteket, fel kell készíteni a feladatellátásban való részvételre, képzések által, kapacitásaik fejlesztésével.
- Meg kell határozni a feladatellátásban részt vevők (önkormányzat, valamint önkormányzati intézmények) kompetenciahatárait, a szolgáltató szervezeteknek való feladatátadás feltételeit és mechanizmusait. Biztosítani kell, hogy feladatátadás csak forrásátadással egyszerre valósulhasson meg.
- A helyi önkormányzatoknak feladata, hogy hozzon létre ifjúsági ügyekkel foglalkozó önálló szervezeti egységet vagy ifjúsági ügyekért (is) felelős munkatársat alkalmazzon, és folytasson társadalmi párbeszédet a korosztállyal.
- Ösztönözni kell a szakmák, intézmények, szektorok, továbbá az állami és önkormányzati szervek, a civil szerveződések, az egyházi és nonprofit intézmények javuló együttműködését.
- Támogatni kell minden olyan kezdeményezést, amelyek megvalósításának célcsoportjai hátrányos helyzetű fiatalok.
- Az ifjúsági információs szolgáltatások fejlesztése.

#### **Kapcsolódó mutatók:**

- Közfeladatot ellátó civil ifjúsági szolgáltató szervezetek száma.

- Ifjúságot érintő közfeladat-ellátásra ifjúsági szervezeteknek átadott, az államháztartási szakfeladatok rendje szerinti források összege.
- Döntés-előkészítésben, döntéshozatalban részt vevő ifjúsági szervezetek, közösségek száma.
- Döntés-előkészítésben, döntéshozatalban részt vevő formális szervezetekben aktív korosztályi tagok száma.

### **7. 3. 2. Ifjúsági célú erőforrások bővítése:**

- Áttekinthető támogatási rendszerre van szükség a működés támogatására, áttekinthető tevékenységi szempontok szerint az ifjúsági kezdeményezések ösztönzésére.
- Meg kell keresni a lehetőséget nem önkormányzati támogatások minél nagyobb arányú bevonására.
- Az ifjúsági szervezeteket fel kell készíteni a piaci szereplőkkel való együttműködésre.

#### **Kapcsolódó mutatók:**

- Ifjúság szakmai célokra fordított államháztartási és EU-s – az államháztartási szakfeladatok rendje szerinti – források összege.
- Államháztartási és EU-s forrásokból részesülő ifjúsági szervezetek, közösségek száma.
- Vállalkozások ifjúsági civil szervezeteknek juttatott, ifjúsági célú támogatásainak összege.

### **7. 3. 3. Ifjúságügyi, szakmai munka:**

- Szükséges az önkormányzat által vállalt ifjúsági feladatok pontos meghatározása. A feladatellátás feltételrendszerének megteremtése, módszertani támogatása.
- A különböző önkormányzati koncepciók, rendeletek „összehangolása” ifjúságpolitikai szempontok alapján.
- Intézkedési, cselekvési terv kidolgozása az ifjúsági koncepció alapján.
- A gyermek és ifjúsági érdekek, jogok érvényesülésének segítése.
- Az ifjúsággal foglalkozó szakembereknek egymást segítve, az erőforrásokat egyesítve, hatékonyan kell a problémákat megoldani, a lehetőségeket kiaknázni.
- Meg kell találni minden szakterületen azokat a kapcsolattartó személyeket, akiket az ifjúság is elfogad segítőnek, akiket képezésük és személyiségük alkalmassá tesz erre a feladatra.

#### **Kapcsolódó mutatók:**

- Közvetlenül ifjúságügyi célokra fordított államháztartási és EU-s – az államháztartási szakfeladatok rendje szerinti – források összege.
- Önkormányzati ifjúsági referensek száma.
- Akkreditációval rendelkező ifjúsági szolgáltató intézmények száma.
- Akkreditációval rendelkező ifjúsági szolgáltató intézmények által elért fiatalok száma.
- Gyermek- és ifjúsági jogokat érintő, regisztrált esetek száma.
- Jogtudatosság terjesztését célzó, költségvetési finanszírozású programok által elért személyek száma.

- Jogtudatosság terjesztését célzó programokat szervező szervezetek az összes ifjúságra irányuló tevékenységet végző szervezet arányában.
- Ifjúságsegítő képesítéssel rendelkezők száma.
- Ifjúságsegítő képesítéssel betölthető álláshelyek száma.